

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrt " 5 " — " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 112.

V Ljubljani, v sredo 16. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Delegacijsko zasedanje.

Avstrijska in ogerska delegacija sta minuli ponedeljek pričeli v Budimpešti z meritornim delom, z razpravo o skupnem državnem proračunu, kakor ga je sestavila skupna vlada v sporazumu z avstrijskim in ogerskim finančnim ministrom.

Pri sestavi skupnih državnih proračunov je že od nekdaj navada, da se vstavljajo vsako leto za nekaj milijonov večje potrebščine v primeri s predidnim letom, in tako je bilo kajpada tudi letos, in sicer je letošnja potrebščina v skupnem znesku 362.8 milijona večja od lanske za celih 19.687.205 kron. Svota, katero morata pokriti v kvotnem sorazmerju obe državni polovici, znaša za leto 1901—231.995.437 kron in odpade toraj na Avstrijo po kvotnem razmerju 65:6:34.4 ogromna svota 152.189.019 kron ali za 12.856.317 kron več, nego v tekočem letu.

Z malo izjemo se zahteva vsa proračunljena potrebščina za vojne namene. Vojna uprava zahteva namreč 347.5 milijona kron brez nekaterih manjših kreditov in ostane za razvoj in pospeševanje naše trgovine in industrije v inozemlju le borih 10.7 milijona kron. Pri vsem tem pa vojna uprava v prihodnjem letu še ni upoštevala neki »neizgibne« nabave topov najnovejšega sistema in je večja potrebščina proračunljena le za nekatere majhne poskuse z novimi topovi, puškami in smodnikom. In vendar skupna vlada s svojim načelnikom grofom Goluhovskim ni prav nič v skrbeh radi odobritve tega proračuna od strani delegacij, ker s svojimi zahtevami še nikdar ni zadela ob toliko odpor, ki bi bil nevaren proračunu in njega sestavljalcem.

Tako bo seveda tudi letos, kar je že pokazal pričetek delegacijskega zasedanja. Mej delegati obe strani državnih polovic vlada največja jedinstvo, izjemo delajo le češki delegatje, ki delajo nekoliko zgage, a na njih besede se nihče ne ozira.

Najvažnejšo ulogo pri razpravi v delegacijah igra seveda trodržavna zveza. Z ministrskih sedežev se pri tej priliki govori samo o velikih koristih, ki jih ima baje od nje naša monarhija, a noče se ničesar ve-

deti o škodi, ki izvira iz nje za po večini slovansko Avstrijo. Češki delegat Slama je sicer obširno govoril o uplivu zveze z Nemčijo na razvoj naše notranje politike, o zatiranju avstrijskih slovanskih podanikov na nemških tleh, ter radi tega izrazil nezaupanje voditelju naše zunanje politike, toda grofu Goluhovskemu je prišel poleg Nemcev na pomoč takoj poljski delegat grof Dzieduszycki, ki ni štedil z izrazi zaupanja in priznanja, akoravno bi morale biti ravno temu možu v spominu vse krivice, ki jih morajo prenašati njegovi sorojaki na pruskih tleh. Govornik se je mej drugim hudoval nad onimi parlamentarci, ki vlačijo zunanjo politiko v notranje homatije, protestiral pa ni z delegatom Slamo, da se v mnogo obilnejši meri dogaja ravno obratno.

Še večjega pomena za našo državo je pa misel, ki jo je sprožil nadaljni govornik poljski delegat vitez Kozłowski in za katero je umevno naglo poprijel levičar dr. Demel. Vitez Kozłowski je namreč izrazil željo, naj bi se čim prej osnovala srednje-evropska carinska zveza. Res je sicer, kar je rekel nato delegat Demel, da bi bilo namreč združenje kontinentalnih držav velike važnosti za gospodarski razvoj Evrope, ker bi bilo izborno sredstvo v boju, ki ga brezozirno in energično vojujejo Anglija in Amerika proti Evropi, toda to vprašanje ima za Avstrijo in nje slovanske prebivalce tudi svojo senčno stran. Treba namreč vedeti, da našim Nemcem ni toliko do zjedinenja kontinentalnih držav, in bi gotovo zagnali napopisen vrišč, ki bi naša monarhija res sklenila carinsko zvezo z Rusijo. Tem možem se gre marveč v prvi vrsti za to, da se sklene carinska zveza z Nemčijo in se na ta način naša Avstrija tem tesneje spoji z rajhom. Take zveze se pa mora braniti z vsemi silami vsak pravi Avstrijec, posebno pa še Slovan, ker bi imel od nje mesto koristij samo škodo.

Pri razpravi o proračunu zunanje ministertva se toraj v budjetnem odseku ni pripetila nikaka nezgoda za skupno vlado. Vse postavke z zaupnico grofu Goluhovskemu so bile vsprejete z 11 proti 1 glasu. Prihodnji ponedeljek ima ta odsek svojo drugo sejo in na vrsto pride mej drugim razprava o kreditu za okupacijsko ozemlje. Upanje je,

da se pri tej priliki oglasi kak jugoslovanski zastopnik in izpregovori kako besedo o »izbornem« gospodarstvu v Bosni in Hercegovini ter pripomni, da upravlja ti deželi cela monarhija in ne samo Mažari.

Nasilstvo.

Čitatelji »Slovenčev« se še gotovo dobro spominjajo, kako so se Mažari raztogotili ne samo po časopisih nego celo v državnem zboru radi tega, ker so se bili Slovenci udeležili sestanka hrvatske stranke prava na Trsatu. Ogerski minister predsednik Szell se je celo izjavil, da ogerska vlada ne bode v bodoče nič več kaj takega trpela na svojem teritoriju. Na ogerskem teritoriju? Seveda po nazorih mažarskih državljkov, ki nočejo razlikovati teritorija hrvatskega od ogerskega, kar bi pa morali, ko bi se držali poznate nagodbe. A to še ni bilo dosti. Ko so se lani zbrali na kongresu slovanskih žurnalistov v Krakovem tudi hrvatski zastopniki, posredovala je ogerska vlada pri avstrijskej, da se hrvatski delegati niso smeli udeležiti razprav na tem kongresu. Vendar pa so sodelovali hrvatski žurnalisti pri ostalih svečanostih.

Tudi se je na tem kongresu sklenilo, da se snidejo letos slovanski žurnalisti v Zagrebu. Moglo se je slutiti, da se to ne bode dovolilo, toda poskusiti se je smelo, da se vsaj izve, če se bode zabranilo, zakaj se tako ravna ravno s Hrvati. Te dni je bil dr. Mazura radi te zadeve pri banu. Dobil je nepovoljen ali tudi neizvesten odgovor. Kongres se v Zagrebu ne more dovoliti po izjavi banovej radi odnošajev, v katerih se zdaj nahaja Hrvatska.

Povedal pa ban ni, kateri odnošaji prečijo obdrževanje kongresa. To seveda tudi ni potrebno, ker so dobro poznati vsem, ki se bavijo z javnimi vprašanji. Saj vsi dobro vemo, da je dandanes Hrvatska popolnoma odvisna v vseh vprašanjih od ogerske vlade, tudi v takih, v katerih je Hrvatska po nagodbi samostalna. V vseh notranjih stvareh pripada Hrvatskej zakonodavna in eksekutivna moč, tedaj tudi dovoljenja za skupščine in kongrese, in vendar se mora ravnati po mažarskej zapovedi. Mažarsko skrbstvo se je razširilo v novejšem času na vse

stroke javnega življenja na Hrvatskem ter posebno pozorno pazi, da Hrvati ne občijo z ostalimi Slovani v monarhiji. Mažari so kar ljubomorni na nje, oni jih hočejo imeti le za se, za sedaj še kot Hrvate, ali ne kot Slované, dokler se jim ne posreči spremeniti jih v Mažare.

V svoji kratkovidnosti Mažari v to močnost verujejo in to tembolj, ker jih žali bog današnja uradna Hrvatska in saborska večina podpira; saj vidimo, da mažaroni nočejo o slovanstvu nič vedeti, nego iščejo srečo za Hrvatsko le v mažarskem društvu. Zatoj tudi toliko vpitja od mažarske strani na hrvatsko opozicijo, ker ona vzdržuje zvezo z ostalimi Slovani ter v njej išče tudi podpore za svoj obstanek. Opozicija ne brani samo hrvatskega nego tudi slovanstva, kar je v mažarskih očeh velik greh. S tem, da je mažarsko nasilstvo zabranilo kongres slov. žurnalistov v Zagrebu, je domoljubne Hrvate še bolj opozorilo na nedostojno ravnanje državnih oblasti proti njihovim pravičnim zahtevam.

Žalostno je pa zares, da ne more Slovan še dandanes v avstro-ogerskej monarhiji uživati onih slobod, ki jih uživajo vsi drugi državljani v obeh državnih polovicah. Vsa skrb državnih oblasti je obrnjena le na to, da se Slovan ne združuje. Nemci in Lahi pa se svobodno zbirajo, kjer hočejo, pa še njihovi sosedi z Laškega in Nemškega jih lahko obiskujejo, kjer se potem govori marsikaj, kar bi izgovorjeno na kakej slov. skupščini pomenilo veleizdajo. Tako stanje je slovanstva nedostojno in skrajni čas je že, da se temu upremo ter osvobodimo nasilstva naših nasprotnikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. maja.

Poslanska zbornica nadaljuje jutri svoje pred tednom pričeto delo. Vse nadaljnje poslovanje je pa odvisno o taktike mladočehskega kluba. Ako Mladočehi nadaljujejo pričeto obstrukcijo in se izjalovijo vsi poskusi voditeljev desniskih strank in vlade, je zapečatena usoda avstrijskega parlamenta in preti mu po slepu delegacijskega zasedanja usodni razpust, kajti vladar

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

XXI.

Horst (Emscher), 22. aprila.

Bela nedelja je danes, dan, ko se po tukajšnjih škofijah deli prvo sveto obhajilo. To je za katoliške Nemce eden največjih praznikov v celem cerkvenem letu.

Kako skrbno pripravljajo Nemci svoje stroke na prvo sveto obhajilo! Od prve predp. nedelje dalje podučujejo duhovniki prvoobhajance o zakramentu sv. Rešnjega Telesa po štiri ure na teden. Razun tega se uče otroci še dalje krščanskega nauka redno po šolskem učnem redu po štiri ure na teden. Avstrijske šolske oblasti bi padle v omedlevico, če bi se v Avstriji zahtevalo kaj takega. Osem ur krščanskega nauka na teden! Nezaslišano; seveda v Avstriji.

Otroci pristopajo k sv. obhajilu, ko so stari trinajst let. Pred spolnjenim dvanajstim letom ne spuste nikogar k sv. obhajilu. S šestim letom se prične šolska dolžnost. Po

štiri ure na teden se redno uče otroci krščanskega nauka; podučujejo ga učitelji. Duhovnikom je dovoljeno, podučevati vrhu tega po dve uri. Kaj čuda, če so ti učenci pred sv. obhajilom bolje podučeni v verskih resnicah, kakor pri nas abiturijenti.

»To vam znajo,« mi je pripovedoval pastor, »da je veselje. Kjerkoli jih vprašam, na vse vam odgovore.« To je sad neumorne delovanja vestfalskih učiteljev.

Nad vse veličastna je bila slovesnost sama. Raz vseh katoliških hiš so vihrale zastave. Pot od šole do cerkve okrašena, kakor da bi sam cesar prihajal v vas. Ne bom govoril o tem, kako se okraši farna cerkev. Za ves ta kras in kinč skrbje pred vsem učitelji, ki se kosajo med seboj, kdo bo več pripomogel k slovesnosti.

Dečki so oblečeni v novo črno obleko brez vsega nepotrebnega nakita. Deklice nosijo istotako črno obleko, vse brez izjeme; ogrnjene so z belim zastorom, ki jim sega do tal. Na glavi nosijo venec, v roki pa lilijo. Pred prvoobhajanci stopajo »angelje«, to je: belo opravičene mlajše deklice, z vencem na glavi in šopkom v roki. Vstopijo se v cerkvi na vsako stran prvoobhajancev. Z

otroci vred pristopajo k sv. obhajilu tudi — učitelji.

V Gladbecku je bilo prvoobhajancev 163. Učiteljev je 20. Vsak si je izbral osem otrok, in njim na čelu pristopil k angeljski mizi. Tako podučujejo učitelji na Vestfalskem svoje učence ne samo v šoli, marveč tudi v cerkvi. In to si štejejo v čast! Sramota bi bila, ko bi jeden izmed učiteljev na belo nedeljo ne šel k sv. obhajilu. Ni čuda, da so tukajšnji otroci tako krščanski, ker so krščanski njih učitelji, in sicer krščanski ne samo z jezikom, ampak veliko več v dejanju.

Vsi katoličani se potrudijo, da se ta slovesnost izvrši kolikor mogoče sijajno. Ker si mnogi otroci ne morejo omisliti čedne nove obleke, darujejo v ta namen dobri verniki precejšnje svote. Darove nabirajo istotako učitelji, pred vsem učiteljice. Da se prva gorečnost pri otrocih ohrani, morajo prvo leto vsake štiri tedne prejeti sv. zakramente, in če se ne motim, tudi v drugem letu.

Zopet sem pri učiteljih. Ko mi je go-spod Floren pripovedoval o vzornem verskem življenju in praktičnem krščanstvu vest

falskih učiteljev, sem si mislil: »Nemara ni povsodi tako, kakor v Sodingenu.« Nalašč sem povpraševal po raznih krajih dušne pastirje, pa vsi mi hvalijo učitelje kot vzgledne kristijane in vzorne vzgojitelje. Kako vzorno vzgajajo svoje učence, vidim povsodi, bodisi v cerkvi, bodisi zunaj nje. Oj srečna Vestfalska!

Ceprav me imajo tukajšnji duhovniki na sumu, da sem sovražnik Prusov, kar se šolstva tiče, klobuk z glave pred prusko pikelhavbo. Avstrija, ki tako rada posnema Prusko, zakaj je ne posnema tudi v šolstvu?

Prvi pogoj za dobro krščansko šolo je dobra krščanska vzgoja učiteljev. V tem oziru vsa čast pruski vladi. Tisti, ki so si izbrali učiteljski stan za svoj poklic, študirajo najpoprej tri leta na pripravniški, kjer se uče navadnih pripravniških predmetov: jezikoslovja, zgodovine, matematike, naravoslovja itd. Po dokončanih študijah vstopijo v učiteljsko semenišče, kjer se tri leta praktično vadijo v učiteljevanju; uče se zlasti pedagogike. Vodja semenišča je večkrat duhovnik; če pa to ne, pa vsaj podučuje krščanski nauk in oskrbuje verske vaje med mladimi pripravniki. V tem konviktu se uč-

je povodom razgovora z delegati rekeli, da se sedaj ne umakne ministerstvo. Pripravljeni smemo biti v tem slučaju seveda tudi na daljšo ali krajšo absolutistično dobo, na vlado § 14., ki avstrijskim narodom, posebno pa Slovanom gotovo ne bo v prid. Čehi se seveda še niso izjavili ne za to, ne za ono, vendar je mogoče, da opuste desnici na ljubo obstrukcijo pri razpravi o obrtni noveli in drugih gospodarskih predlogih. Nekateri desniški krogi mislijo resno na spremembo poslovnega reda in na podaljšanje sej oziroma večerne seje, a tudi to ne bo nič pomagalo, ker bi se taki spremembi upirali tudi levičarji in ker bi bilo še vedno dovolj prostosti za obstrukcijo.

Skupni državni proračun bo seveda vsprejet v delegacijah brez vsakih sprememb, ker se velika večina delegatov strinja z izjavo zunanjega ministra grofa Goluhovskega, da so se z ozirom na finančni položaj obeh državnih polovic omejile nove zahteve le na najnujnejše in neodložljive naprave. Avstro-ogerski davkoplačevalci se pa lahko tolažijo, da prihodnje leto ne bo opravljeno s tako neznatnim zvišanjem kredita za vojne zahteve. Vojna uprava dela na vse kriplje na to, da se naša artilerija oboroži z najnovejšimi izumi in proizvodi na polju topništva, ker naši dosednji topovi niso več kos svoji nalogi. Pred vsem bo treba omisliti večje število naglostrelnih Kreuzot-topov, s katerimi so tako izvrstno operirali Buri pred Laddysmithem, za katerih nabavo bo pa seveda treba šteti lepo svoto milijonov. Vojna uprava si gotovo želi, da bi tedaj se računali z goldinarji, ker bi se zahtevana svota ne pokazala tako neizmerno veliko. Davkoplačevalci se smejo toraj nadjeti v kratkem prav »prijetni« presenečenj.

Mladočeska obstrukcija menda ne bo več dolgo ovirala razprav v poslanski zbornici. To se zgodi deloma radi tega, ker se bodo mladočeski poslanci udali nujnim prošnjam slovenskih in hrvatskih poslancev, katerih akcijo podpirajo vsi slovenski in hrvatski listi, in sploh vseh desniških zastopnikov, deloma bodo pa poslanci tudi sami prepričali ljudstvo, da od sedanje obstrukcije nima pričakovati kdove kakih koristij, pač pa škodo, ako bi se vsled obstrukcije res razbila desnica in prišla mesto nje na krmilo nemško-poljska koalicija. Seveda bo morala tudi vlada storiti svojo dolžnost in primerno odškodovati za to žrtev zastopnike češkega naroda.

Lex Heinze pride na dnevni red nemškega državnega zbora v jutrišnji seji. Tako je v sporazumu z odločujočim centrom odredil zbornični predsednik na veliko nejevoljo vseh liberalnih krogov. Razprava bo kajpada zelo živahna, katoliški centrum bo moral prečuti marsikatero očitjanje o »nazadnjaštvu in mračnjastvu«, toda upanje je, da se ta s svojimi zavezniki ne bo udal terorizmu.

Francoska republika je bila te dni povodom občinskih volitev po vsej Franciji po mnenju židovskih liberalcev v veliki nevarnosti, katere se je pa srečno rešila. V glavnem mestu Parizu se to sicer ni zgodilo,

telji izvežbajo za dobre vzgojitelje, pa tudi izvrstne kristijane. In taci učiteljskih semenišč nam manjka v Avstriji. Če bi pri tem zopet kazal na praktično vrednost konviktov, bi se mi lahko po pravici očitalo, da sem siten.

Učiteljske pripravnice in semenišča so strogo ločena po veri. Na Vestfalskem so tri pripravnice in troje semenišč za učitelje in najbrže ravno toliko za učiteljice.

Priznati se mora pa tudi, da so v financijemnem oziru vestfalski učitelji daleč pred našimi slovenskimi. Ko mladi učitelj izleze iz lupine, iz semenišča, dobi najmanj 1200 mark letne plače. Ta se mu vedno vikša in vikša do 3000 mark. To je nekaj več kakor pa v Avstriji.

V Gladbecku bo gospod pastor napravil nov krstni kamen; veljal bo svojih 1500 m. In kdo se je ponudil, da poravna ta znesek? Vaški učitelj in učiteljice.

Z vspehom v Gladbecku sem zadovoljen; Slovenci iz Moltkejeve ulice so se pridno udeleževali verskih vaj. Danes ob edinstven dopoldan smo imeli sklepno slovesnost: pridigo in pete litanije. Navdušeno so pela

a republikanke zmage v občinah na deželi so bile merodajne za vsiklik republikancev, da je provincija rešila republiko. A to veselje republikancem posebno káli vest, da republikanska-židovska stvar splošno ni napredovala, pač pa so antisemitje pridobili več novih zastopov. Zmagali so mej drugim v Rennesu, Troyesu in Constantine; republikanci sami so zmagali le v desetih občinah. Bobnanje po židovsko-liberalnih listih je toraj dokaj pretirano.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet«, št. 10 prinaša sledečo vsebino: O lepoti. (Spisal dr. Fr. L.) (Dalje.) — Idile planinke . . . II., III., IV., V. (Zložila Ljudmila.) — Pod rimskim orlom. (Povest — spisal I. M. Dovič.) (Dalje.) — Pomlad — se poslavlja. (List iz umetnikovega dnevnika. — Spisal F. S. Finžgar. (Konec.) — Puci. (Z naših gor.) — Spisal Fr. Kočan.) — Moj Maj: Tulipan. — Prt. — Šmarnice. — Zadnji dan. (Zložil Silvio Sardenko.) — Prenašanje delujočih močij v elektriko. (Spisal dr. Simon Šubic.) — Izprehodi po Slavoniji. (Spisal dr. J. Marinko.) I., II. — Književnost. — Slovenska književnost. Pomladni glasi. X. Zvezek. — Poljska književnost. — Časopis. — Razne stvari. — Solčni mrak dne 28. vel. travna t. l. — Naše slike. — Na platnicah: Pogovori. (Dalje.) — Slike: Madona z liščkom. (Slikal Rafael Sanzio.) — Nova cerkev pri D. M. v Polju. (Fot. I. Kotar.) — Pomladna bajka. (Risal Fr. Dobnikar.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. maja.

Dopolnilne občinske volitve v Ljubljani. Pri današnji volitvi II. razreda sta dobila inženir Pavlin in notar Plantan po 270 glasov, vstevši pooblastila. Vseh volilcev v II. razredu je 1206.

Zadružna prodajalna mizarjev s sedežem v Št. Vidu nad Ljubljano se je ustanovila za mizarje v Št. Vidu, Vižmarjih, Šiški, Gameljnih in sploh v ljubljanskem sodnem okraju. Nova zadruga z neomejeno zavezo ima namen pospešiti zaslužek in pridobitev mizarjev s prodajanjem mizarjskih izdelkov, nabavo surovin in orodja ter pospeševanjem strokovnega izobraževanja zadrugnikov. Zadržni delež znaša 200 kron. Načelnik zadruga je Josip Arhar, mizar v Vižmarjih.

Bogoskrunca pred sodiščem. Danes sta stala pred deželno sodiščem bogoskrunca lg. Kvas in Fr. Škrli. Predsedoval je sodni svetnik Martinak, votanti svetniki Hauffen, Wenger, Dolenc. Držav. pravdnika je zastopal vitez Luschau. Zagovornika ni bilo nobenega. Na mizi pred sodiščem je ležalo razdrobljeno razpelo, kar je naredilo grozen vtis. Obtožnica ju dolži naslednjih dejanj: Kvas je Lurško Mater Božjo pod Rožnikom hotel zagnati iz znamenja ter je z njo butal ob zid, da je ubil ondi steklo pri podobi sv. Jožefa, pobil tri posodice za olje. Škrli je stal na straži. Kvas je omadeževal tudi neko podobo, prestavljajočo rojstvo Kristusovo. V Streliških ulicah

krepka slovenska grla; »Zapojmo na glas, Mariji na čast.« Poldan je že davno minulo, ko sem se vračal v pastorat.

Ob najlepšem spomladanskem vremenu sem se peljal iz Gladbecka v Horst ob porenski meji. Vas leži ob potoku Emscher, in da se razlikuje od porenskega Horsta, ima pridevek: Horst-Emscher. Slovencem, ki delajo na tukajšnji cehi »Nordstern«, in pa Slovencem iz bližnjega porenskega Karna pa bom pastiroval prihodnja dva dneva.

Pripeljem se v vas; pa kaj je to? Iz vsake hiše visita najmanj dve zastavi, po nekod tri ali celo štiri. Pred veliko cerkvijo vihra nebroj banderice. Veselo potrkanje se razlega iz visokih lin. V parih stopajo »angeljci« in prvoobhajanci v cerkev h krščanskemu nauku; spremljajo jih učitelji. »Tacega sprejema vam še niso pripravili nikjer, ko pri nas,« se je šalil gospod pastor. Ob štirih popoldan pa smo Slovenci posedli prostorno cerkev; zbralo se je mnogo občinstva. Saj pridige in litanije še dokaj dobro obiskujejo; le spovednice se boje. In zopet smo peli in peli, in bilo je tako lepo . . .

je Kvas pobil električno svetilko. Isti večer je Kvas šel tudi s knjigovoskim pomočnikom Požgajem, katerega je ob Gruberjevem kanalu nagovarjal: »Dajva križ demolirati!« in se je Kvas res spustil na križ, od katerega ga je Požgaj odtrgal. Vabil ga je potem Kvas še »na hec«, a Požgaj ga je zapustil. Dobil je potem Kvas Velepca in Škrlija, katerega je nagovarjal, naj gresta z njim, »da bomo Kristusa pod Rožnikom doli zbili«. Škrli je šel s Kvasom. Pod rožniško cerkvijo je Škrli raztrgal Kristusa na križu venec cvetlic. Kvas je izdri steber, Škrli je Kristusu odbil glavo in jo obesil na neke rogovile, Kvas je pa potem še razdrobil ostale dele. Drugo jutro je prvi videl grozno bogoskrunstvo kovač Luka Bernik. Tudi pri Kosezah sta izruvala križ ter je Kvas razbite ude Kristusove obesil okolu po drevju, češ, »da bodo imele kaj cajtenge za pisati«. Drugi dan je šel Kvas gledat pod Rožnik, kaj je naredil Mariji, ter je pravil Škrliju, da so ljudje molili in jokali, on pa se je smejal. Priče Matija Peršin, Požgaj, Velepce, Ivan Jakopič in Luka Bernik so potrdile navedena dejstva, dočim se obtoženca na razne stvari, katere sta v preiskavi pripoznala, nista hotela spominjati ter sta trdila, da sta bila pijana. Sodišče je obsodilo Kvasa na 18 mesecev ječe, poostrene vsak mesec s postom, Škrlija pa na 13 mesecev ječe, isto tako poostrene vsak mesec s postom.

Delavke tobačne tovarne v »Narodu«. Po navadi lastni le »Slov. Narodu« padel je ta list po delavkah iz tob. tovarne, ker so objavile v sobotnem našem listu malo notico rimske romarice — delavke v tobačni tovarni — na brezstidne napade, ki jih je prijavil »Narod« ob priliki njihovega romanja v Rim. Da se pokaže vsa brezobraznost, naj navedemo par odstavkov iz »Naroda«: »Izmučene trpinke«, ki so po rimskih katakombah — nekdanj bil jim je Rožnik s svojimi gozdi bolj priročen — okrepile svojega duha, spustile so na nas (t. j. na »Narod«) vso svojo jezo, in zabavljajo kakor bi bile še sedaj malo pijane od tistega črnega vina, kojega so — seve brez konjaka, — s tolikim navdušenjem pile v znanem rimskem hotelu. »Narod« laže, laže, samo to je resnica, da so jih vodniki opozarjali k previdnosti v vsakem oziru. Ta opomin k previdnosti v vsakem oziru bil je čisto gotovo na mestu, ker že stari Rimljani so govorili »naturam si expellas furea itd.« Tako piše »Narod«. Potem jih še nažene s »cigararicami« in notica je gotova. Na to odgovarjamo sledeče: Ali »Narod« ne ve, da dan na dan stoji cel trop deklet pred tob. tovarno iz mesta in okolice, ki bi rade dobile tam dela in bi tudi rade postale »cigararice«, ker to ni nič sramotnega, ako človek dela in naj je to tudi cigara ali cigareta. Ali »Narod« ne ve, da se od vsakega delavca ali delavke, ki vstopi v tobačno tov. zahtevajo spričevala med drugim tudi glede npravnosti in se nikdo ne vsprejme, ki ima omadeževano življenje? Ali »Narod« ne ve, da gre zaslužek »cigararic« med trgovce in obrtnike ljubljanskega mesta? In ta denar ni majhna svota, kajti »Narod« sam je trdil, da delavke v tobačni tovarni zaslužijo povprek 5 gld. na teden. Dva tisoč in še nekaj čez jih je tam, kar bi po »Nar.« računu znašalo najmanj deset tisoč goldinarjev na teden ali čez pol milijona goldinarjev na leto. Ves ta denar ostane v Ljubljani in okolici. Delavke, ki s svojim zaslužkom dajo zopet zaslužka mnogim obrtnikom in trgovcem v mestu, pač ne zaslužijo, da jih brez vzroka srawoti list, ki izhaja v Ljubljani, list, katerega zvesta stebra sta mu mestni odbornik dr. Tavčar in mestni župan Hribar. Vse to ve »Narod«, ali vsaj lahko bi vedel, da so povprek poštene žene in poštena dekleta v tobačni tovarni. Ako je pa vmes nekaj slabih, to pa še ne opravičuje »Nar.« da sramoti vse delavke od kraja, kajti v katerem stanu jih ni, in razmeroma še več, kakor med slovenskimi delavkami. Toliko smo si šteli v dolžnost v obrambo slovenskih delavk, ki so v tobačni tovarni, bodi si da so kršč. soc. ali katerega drugega mišljenja, kajti vse so bile brezobrazno napadene. Delavke pa naj si take napade ne jemlje k srcu, kajti »Narodova« pisava in njegova manira sta znana. Kup blata je v »Narodovem« uredništvu vedno pripravljeno, da ga meče na one, ki se mu kakorkoli na

potu, pa bodi že ta ali oni. Stvarno ne pišejo nikdar, le po stanovih in osebah bijejo. Ni čuda, ko so ljudje, ki pišejo v list, ljudje, kateri bi po svoji kvalifikaciji ne bili drugod, recimo v tobačni tovarni sprejeti niti za navadnega delavca. Take vrste ljudje pišejo v list za inteligenco, zato pa je list takšen, kakoršen je.

Šolo so zaprli do 5. junija v Velikem Gabru, Zatičini, Št. Vidu in Zagorju, ker je več otrok zbolelo za ošpicami.

Iz Idrije, 14. maja. Pogreb gospoda nadučitelja Ivana Kogejca, ki nas je tako naglo zapustil, je bil veličasten. Pri sprevedu so bili vsi učenci in učenke c. kr. rudniške šole, na kateri je večkrat pomagal. Duhovnikov je bilo osem — kolikor jih je moglo zvedeti za naglo smrt. Tudi uradnikov je lepo število izkazalo zadnjo čast blagemu pokojniku. Z Brezovice je prihitel zadnji trenutek gospod nadučitelj s soprogo in gospica učiteljica. V cerkvi in na grobu mu je zapel pevski zbor katoliške delavske družbe lepi žalostinki. Truplo čaka vstajenja blizo pokojnega župnika Ferdinanda in dekana Josipa Kogejca.

Iz Planine se nam poroča, da so ne- prestani nalivi zadnjih dni napravili nevarno povodenj, ki utegne silno škoditi poljedelstvu. Unec teče dva metra nad navadno višino ter vidno narašča. Velik del obširnega »loga«, ki preskrbuje vso planinsko in rakovsko občino z dobrim senom, je zalit. Trava je lepo rasla in bogato košnja obetala, a voda je uničila vse upanje. Čeprav voda upade, bo seno pol manj vredno. Za tukajšnje kmetovalce bridka nesreča.

Učiteljski izpiti. Pred izpraševalno komisijo v Gorici so prestali izpit učiteljske sposobnosti za ljudske šole: gospodična A. Pirjevec z odliko, Ant. Germek in Al. Zirnfeld z dobrim vspehom. Dopolnilni izpit pa J. Jakac za nemški učni jezik in A. Peestz za slovenski jezik kot predmet.

Razstrelba v kamnolomu. V kamnolomu v Grajni blizu Gorice se je te dni razstrelila večja mina, predno so se mogli umakniti vsi delavci. Franc Mahuc in Franc Štrukelj sta bila težko ranjena.

Blagoslovljenje temeljnega kamena za novo šolo. Iz Ljutomer se nam piše: V sredo, dne 9. maja ob 9. uri predpoldne blagoslovili so temeljni kamen za novo šolo v Cezanjevih pri Ljutomeru. Pred blagoslovom bila je tiha sv. maša, katerej so prisostovali šolarski otroci, domače in sosednje učiteljstvo ljutomerško, krajni šolski svet in lepo število vernikov. Sveto mašo bral je na namen, da bi se stavba srečno dovršila, v svojem rojstnem kraju slučajno bivajoči župnik pilštanski g. M. Tomažič, kateri je tudi ob aizistenci kateheta g. Ferd. Ciuha temeljni kamen blagoslovil. V svojem govoru omenjal je gospod župnik, da je v staro šolo hodil ves sedaj živeči rod in da je stara šola dala veliko mož, ki so delovali in še delujejo med Slovenci, ter srčno želi, da bi tudi nova šola dala veliko takih mož, ki bi stali na braniku za sveto vero in ljubo slovensko domovino. To želimo tudi mi. Angelji božji naj varujejo zdaj delavce vsake nesreče in naj bi tudi oni varovali kot nekdanj Noetovo barko zgotovljeno šolo in vse one, ki bodo v njej, dušne in telesne nesreče.

Iz Kozjanskega okraja. Pretečene dni prestali smo neizmerno strahu pred mrazom, posebno v soboto in nedeljo. Hvala Bogu, čeravno je pretečene dni sneg naletal, je danes, v ponedeljek precej topleje. Kaj še prinese mrzla Zofija? Bog nas varuj mraza.

Poročil se je g. dr. Josip Dijak, c. kr. sodni pristav v Šmarju pri Jelšah, z gospico Zorico Stožirjevo, hčerjo znanega slovenskega rojaka, profesorja Stožirja v Zagrebu.

Ljubljanske novice. Nabunkani narodno-napredni predsednik. Pevsko društvo »Ljubljana« je novi predsednik Orehek postavil na narodno-napredno podlago ter je imel pri svojem slovesnem vmeščenju dolg govor o »naprednem petju«. V ponedeljek zvečer o temu predsedniku člani »Ljubljane« zagodli napredno »vižo« pri Figovcu. Očitati so mu nekaj radi društvenih kronc. Predsednik je pričel mahati po članih, ki tudi niso razumeli tolke predsedniške liberalnosti, in tako je nastal popoln škandal. Oh, te kronce! — Ne za-

vesten zgrudil se je včeraj popoldne na Marijinem trgu prodajalec sladoleđa Jos. Mencini. Prepeljali so ga z izvoščkom na njegov dom. — Zvita natakaričica. M. Potočnik, natakaričica pri Blumauerju v Koldvorskih ulicah št. 26, znala si je pomnožiti svoje dohodke s tem, da je vsak dan vzela po 1 krono od računa. Gospodar je končno prišel sumiti nad resničnostjo njenih računov ter ji je prišel na sled, ko ga je opoharila že za 72 krono. Izročil je zvito natakaričico v varne roke policajev. — Izgubil je Ivan Borovsky srebrno uro z verižico na potu iz Gradišča na Rimsko cesto. — Zestve padel je danes pri zgradbi Pongračeve hiše zidar Lorenc Belič iz Nove vasi v Gospodskih ulicah. Zlomil si je roko.

Ponesrečil se je 12. t. m. zvečer v tovarni na Savi 34letni Franc Heberle iz Sorice, ki je prišel v tovarno še le 1. t. m. Pomagal je pri prevažanju železnih voz, katerih jeden ga je podrl na tla. Pri tem se je tako nevarno poškodoval, da je v četrte ure umrl.

Vinska trgovina in pivovarniška obrt sta se v poslednjih letih v Ljubljani vredno razvili, in je vsled tega potreščina praznih sodov tako ogromna da jeden sam pri merosodnem uradu nastavljeni uradnik ne more pravočasno zmagati ogromnega dela. V takih razmerah so zelo pogosti slučaji, da dotični trgovec ne more pravočasno izvesti naročil in trpi vsled tega veliko škodo. Nujna potreba je toraj, da se primerno pomnoži uradniško osebje pri tukajšnjem merosodnem uradu. — Več vinskih trgovcev.

Blamaža socijalnih demokratov. Atbin Kristan je v ljubljanski kazini nedavno na vsa usta trdil, da socijalni demokratje v Moravski Ostrovi še niso zgubili vseh tal. Sedaj se čujejo zanimive novice o praznovanju 1. majnika v Moravski Ostrovi. Socijalnodemokratsko strankarsko vodstvo sklicalo je ta dan v Moravski Ostrovi tri ljudske shode in poslalo tja govornike. Govorniki so pa svojo modrost morali ohraniti za se, ker na ljudske shode ni prišel noben delavec. V Moravski Ostrovi pač poznajo socijalnodemokratske tičke! Govorniki so bili v skrajni zadregi, ker niso mogli — nazaj! Računali so na običajni »clere«, ki je pa izostal. Kako so končno denar dobili za pot nazaj, molče viri.

Posebne vrste bič je iznašel posestnik Luka Kristan iz Vač. Minuli petek se mu je na cesti Litija-Vače blizu doma ustavil konj s praznim vozom in ga ni bilo možno spraviti naprej. V tej zadregi je naročil Kristan svojemu sinu Antonu, naj prinese otep slame in jo zažge pod konjem. To se je zgodilo in konj je dobil tolike opekline, da več mesecev ne bo za rabo. Orožništvo je oba naznanilo pristojnemu oblastvu.

Vrat prerezal si je v Celju z britvijo mirovljeni sprevodnik južne železnice Blaž Ferčan. Zdravnik je starca, kateremu se je omračil duh, rešil smrti.

Smrt razgrajača. Na mostu sv. Karla v Trstu se je ustrelil neki Luigi Grusovin. Ta mož je pri demonstracijah proti Slovcem vodil laško druhal pred slovenske domove. Svoje razgrajanje je končal s smrtjo.

Jeruzalemski romarji gorenje-avstrijski so se v ponedeljek vrnili v Trst. Vseh je bilo 518. Odpeljali so se v Lince z dvema posebnima vlakoma. 67letni Ivan Brunmayer iz Effendinga je mej vožnjo umrl na krovu parnika. Truplo pokojnikovo so spravili v Trst ter ga pošljejo v domovino.

Izbiranje smodk prepovedano. V Brnu so dobili trafikanti nalog, da morajo dati kupcem v roke le zahtevano število smodk in da se sme smodke le v izrednih slučajih dati kupcem na izbiro. Tudi cigaret se ne sme podajati kupcem v šatuljah. Naredba temelji na zdravstvenih ozirih.

Peš z otročjim vozičkom v Pariz se je podal z Dunaja neki Anton Hanslian. Na voziček je nabasal svojo ženo in svojega otroka.

»Resnica o umoru v Polni« se imenuje knjižica, ki je ravnokar izšla v tretji izdaji na 220 straneh z 22 podobami, mej katerimi je tudi ona Leopolda Hilsnerja in umorjene Hruze. Priobčuje tudi 50 doslej neznanih uradnih zapisnikov. Cena je 75 kr. Naroča se pri: H. A. Schwer, Dunaj VIII., Josefsgasse 4.

Krščankosocijalna zmaga. Socijalni demokratje na Dunaju so se silno trudili, da bi spravili v predsedstvo čevljarske zadruge svojega moža. Pa Dunajčani so jim krepko pokazali, kje je pustil zidar luknjo v zidu. Njihov kandidat je bil 250 glasov, krščankosocijalni J. Bitra pa 1700 glasov.

Državni pravdnik in njegov substitut. V severoameriškem mestu Montana živi moder državni pravdnik. Samec je mož in še le sedaj se čuje, da misli zapustiti ta stan. Celo v Evropo je prišel glas o tem sicer prav navadnem dogodku. Zakaj? Zato, ker je izvoljenka njegova — njegov substitut Knowler, prva dama, ki v Montani razume advokatsko vedo.

Strašno kazen, kakoršno si le more izmisliti človek, imajo določeno za tatvino v centralni Afriki. Tatu zagrebejo do glave v zemljo. Okoli njega privežejo na niti, ki segajo ravno do njegove glave, šest izstradanih podgan. Umevno je, da podgane plagnejo nad glavo in prično odgrizavati kos za kosom. Delikvent si ohrani življenje časih samo s tem, da skuša z ustmi uloviti podgane za glave in jim pregrizti vratove ali pa jih zadušiti z brado. Kdor tako umori vseh šestero podgan, dobi — prestost.

Društva.

(Zavarovalna zadruga.) Dne 26. aprila vršil se je v Narodnem domu v Celju osnovalni shod Zavarovalne zadruge. Kmetovalci in prijatelji kmetov so prihiti od blizu in daleč iz vseh krajev naše domovine, da prisostvujejo osnovanju podjetja, katero bode neprecenljivega pomena za kmetško ljudstvo. Sklicatelj Ivan Kač razloži v daljšem govoru pomen in namen zadruge, prečita glavne točke pravil in priporoča zjedinjeno delovanje v korist in blagostanje kmetovalcev. Govorili so še gg. dr. Dečko, P. Alfonz Svet, prijor iz Ptuj, in notar Baš, ter vsi pozdravljali namen, da se vendar enkrat ustanovi naprava v korist našemu kmetu. Sprejela so se zadruga pravila v celoti, zadruga se je ustanovila in v začasno načelnštvo so se soglasno izvolili gospodje: dr. Sernec, dr. Dečko, dekan Josip Žickar, dr. Juro Hrašovec, vitez Berks, notar Lovro Baš in Ivan Kač. To začasno načelnštvo ima nalogo, da zadruga pravila natanko pregleda, oziroma popravi, jih vknjiži in zadrugo uresniči. Ko se oglasi dovoljno število udov in so pravila zadruge vknjižena, skliče se občni zbor, voli se stalno načelnštvo, odbor in nadzorništvo, in potem pa začne zadruga svoje delovanje. — Vsi rodoljubi, kmetovalci in odkritosrčni prijatelji kmetovalcev pa se prosijo, da že sedaj razširjajo namen in pomen zavarov. zadruge med ljudstvom, da seznanijo kmetovalce s tole za nje ustanovljeno napravo, in opozorijo kmetovalce, da pristopijo kot udje k tej zadruzi. V pojasnilo naj bode tukaj omenjeno, da k tej zavarovalni zadruzi lahko pristopi vsaki kmetovalec brez razločka na spol od starosti 14 do 60 let. Plačati je potreba takoj pri vstopu 2 K vstopnine enkrat za vselej in 5 K deleža v teku enega meseca. Dalje plačajo letne premije v starosti vstopnega 14 do 30 let 1 K, 30 do 40 let 2 kroni, 40 do 50 let 3 K, 50 do 60 let 4 K, prvokrat pri vstopu, pozneje vsako leto meseca jan. Vsaki ud dobi, ako onemore za delo in zaslužek brez ozira na starost in premoženje, za čas njegove onemoglosti 300 K letne rente. Gotova resnica je, da s tako malimi letnimi prispevki, katere zamore vplačati vsaki hlapec ali dekla, dninar ali dninarica, in s tako lepo letno oskrbnino ga ni zavoda v Avstriji. Da se pa to zgodi more, je potreba, da se oglasi potrebno število udov, kajti z malo številom udov zadruga ne more obstati. Kedor hoče k zavarovalni zadruzi pristopiti ali imeti kaka pojasnila, naj se obrne do Ivana Kač-a v Žalcu. Ko bode pravila vknjižena, se bode po časnikih razglasilo. Na delo torej kmetovalci in prijatelji kmeta in njegovih delavcev, delujmo vsi zjedinjeno in složno nato, da ustanovimo zavod, kateri bode v korist in slavo naši domovini!

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 16. maja. Poslanci najdejo jutri v državnem zboru nespremenjen položaj. Izvrševalni odbor Mladočehov je sklenil strogo nadaljevati obstrukcijo.

Dunaj, 16. maja. Sporočila listov, da misli vlada razpustiti državni zbor za slučaj, da se obstrukcija nadaljuje, so sedaj še prezgodnja. Vlada bo poprej vse poskusila, si tudi v sili s § 14 pomagala, preden razpusti državni zbor.

Trst, 16. junija. V popolnoma slovenskem selu Škofije, občina Milje, so otvorili laško ljudsko šolo.

Trst, 16. maja. Tovarna olja St. Andrej je od včeraj v plamenu.

Gorica, 16. maja. Don Karlos v Gorici je ostro opazovan od detektivov španskega poslanstva v Rimu. Trdijo, da don Karlos dobiva v Gorico vedno depeše od njegovih privržencev na Španskem, ki so uprizorili zadnje nemire.

Maribor, 16. maja. V okrajni zastop mariborski se vrše volitve. Od štirih volilnih razredov sta doslej volila dva in so veleposestniki in trgovci ter industriji volili Nemce.

Ptuj, 16. maja. Občinski svet je sklenil 1800-letni jubilej Ptuj-Petovium prihodnje leto slovesno praznovati.

Gradeo, 16. maja. Medicinac Teinitzer, ki je v dvoboju ustrelil jurista Fuchsa, je na cesarjevo povelje izpuščen iz preiskovalnega zapora.

Zader, 16. maja. Povodom poseta nadvojvode Karola Štefana na otoku Rabu se je razvila hrvatska zastava. Nadvojvoda je zapovedal, da se mora sneti. »Narodni List« je radi tega konfiskovan.

Rim, 16. maja. Skrajna levica je onemogočila prvo sejo zbornice. Levičarji so peli Garibaldijevo himno, z njimi je pelo tudi občinstvo na galeriji. Šum je bil tak, da je moral predsednik sejo zaključiti.

Rim, 16. maja. V poslanski zbornici je izjavil včeraj posl. Ferri v ime skrajne leve, da se bo z vsemi sredstvi in tudi s silo upirala uporabi novega poslovnega reda. Na to je mej nepopisnim vriščem predlagal poslanec Giolitti sastavo komisije, ki naj bi v dveh dneh znova spremenila poslovni red. Predlogu se je uprli ministerski predsednik, ki je izjavil, da sporazumljenje itak ni mogoče. Pred razpravo o tem predlogu so zahtevali levičarji, da predsednik konstatuje sklepčnost zbornice. Predsednik je izjavil, da tega ne dopušča novi poslovni red. Navstal je vsled tega nov vihar in predsednik je moral sejo zaključiti.

Rim, 16. maja. (C. B.) V današnji seji je predsednik mej nepopisnim vriščem prebral kraljev odlok, s katerim se odgodi zasedanje za nedoločen čas.

Palermo, 16. maja. Preiskovalni sodnik v pravdi proti zavrtni družbi Maffija Palizzolo je umrl nagle smrti.

Lipsko, 16. maja. Pri temperaturi dveh stopinj je včeraj tu silno snežilo.

Lizbona, 16. maja. Govori se, da je predsednik Krüger pozval portugalskega konzula v Pretoriji, naj ostavi transvalsko zemljo.

Vojska v Južni Afriki.

V bližnjih dneh je pričakovati velike bitke ob reki Vaal. Poleg ondi zbranih Transvalcev se bo tu postavilo v bran tudi nad 2000 Oranjecev, ki še niso obupali nad konečnim izidom ter hočejo s svojimi zavetniki vse poskusiti, da preprečijo vsaj prodiranje v Transval.

V Mafekingju se je te dni bil hud boj. Buri so še jedenkrat poskusili z naskokom in provzročili Angležem in Kafrom precej škode, a konečno so jih Angleži menda vendarle zajeli. S tem pa seveda Buri še niso opustili obleganja in Hunter, ki menda še sedaj ni prišel do Vryburga, bo imel še dosti opravila, predno osvobodi ondotno stradano in obupano posadko, ki se bo udala v kratkem brez večjih naporov.

London, 16. maja. General Buller brzjavljaja in Kentsfarma 15. t. m.: Danes smo si osvojili Dundee. 2500 Burov je odšlo včeraj proti Glencoe.

London, 16. maja. Reuterjev urad poroča iz Brandsdrifta vzhodno od Thabanehu 13. t. m.: Sovražnik je ostavil do cela okraj Ladybrand.

Kapstadt, 15. maja. Dosedaj še ni uradno potrjena vest o dohodu Hunterove armade v Vryburg. — Na prevoznih ladijah so delavci ustavili delo.

London, 16. maja. Reuterjev urad poroča iz Laurence-Marqueza iz burskega vira, da so Buri minulo soboto zasedli kaferski oddelek v Mafekingju. V noči so jih pa nasprotniki napadli in

zajeli. Buri imajo 7 ubitih in 17 ranjenih. Angleške izgube so velike.

Po sklepu poročila.

London, 16. maja. (C. B.) »Daily Mail« poroča iz Laurence-Marqueza: Glasom iz Pretorije došlih poročil, se je v nedeljo dopoldne udal angleški poveljnik v Mafekingju Baden-Powell z 900 možmi. Buri so zasedli mesto.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Po žalostni ločitvi, katero smo opisali, namenil se je Renzo po cesti iz Monze proti Milanu. Navdajala so ga čustva, kakor si jih vsakdo lahko misli. Iti z doma, ostaviti obrt, ločiti se, kar je bilo najhujše, od Lucije, tavati po svetu, nevedé, kje bode kraj počitka — in vse to radi onega hudobneža! Ako je mislil na vse to, vskipevala je v njem jeza in hrepenjenje po maščevanju. A spomnil se je zopet molitve, ki jo je z dobrim menihom molil v cerkvi v Pescarenico. In zopet pozabi le-té, in zopet se raztogoti. Na zidu opazi neko sveto podobo, odkrije se in ustavi za trenotek ter zopet moli. Najmenj dvajsetkrat je mej potjo v srcu ubil, pa zopet oživil don Rodriga. Cesta je bila tam skoro popolnoma skrita mej dvema visokima bregoma, bila je blatnata, razorana od globokih kolesnic, ki so bile radi deževnega vremena polne vode. Na nižjih mestih je bila cesta povsem preplavljena, da bi bilo treba v čolnu se prepepljavati. Strme stezice, ki so v stopnicah držale v breg, kazale so, da so si drugi potniki napravili stezice čez polja. Renzo gre po jedni teh stezic na vzvišeni breg, odkoder opazi v ravnini gorostasno milansko stolno cerkev, katera se je dvigala pred njim na planem, kakor bi ne stala sredi mesta, ampak v kaki puščavi. Renzo se ustavi, pozabi vse svoje gorje ter občuduje iz dalje ta osmi svetovni čudež, o kojem je še kot otrok toliko čul. Potem se obrne, vidi na obzoru ono razkosano gorsko sleme, izza katerega je štrlel v zrak njegov Resegone; kri mu vskipi, nekoliko strmi na to stran, potem pa se obrne in nadaljuje svojo pot. Polagoma se mu začno prikazovati zvoniki, majhni in veliki, kupole in strehe. Zopet gre doli na cesto, ko pa se kmalu približa mestu, ustavi nekega potnika, prikloni se mu kolikor mogoče ponižno in mu reče: »Dovolite, gospod!«

»Česa želite, mladi mož?«

»Ali bi mi mogli pokazati najkrajšo pot do kapucinskega samostana, kjer je oče Bonaventura?«

Mož, na katerega se je Renzo obrnil, bil je bogat okoličan, ki je šel zjutraj po svojih opravkih v Milan, pa ni nič opravil in se je v naglici vračal. Vedel ni prav, kaj bo še doma, in ljubše bi mu bilo, da ga Renzo ni ustavil. Vendar brez nejevolje prijazno odgovori: »Dragi moj! V Milanu je več samostanov, povejte mi tedaj bolj jasno, po katerem vprašate!«

Renzo potegne iz nedrija pismo očeta Cristofora in je pokaže gospodu; ta prebere samo: »pri vshodnih vratih« in mu je dá nazaj rekoč: »Imate srečo, dobri mladenič! Samostan ni daleč od tod. Idite po ti bližnjici na levo. V par minutah pridete do ogla dolgega in nizkega poslopja, do bolnice. Držite se jarka, ki jo obdaja in kmalu pridete do vshodnih vrat. Tam stopite v mesto, idite še tri ali štiri sto korakov naprej, potem pa se vam odpre majhen trg z lepimi bresti. Tam je samostan; saj ne morete zaiti. Bog z vami, dobri mladenič!« Pri zadnjih besedah se mu prijazno nasmehlja in odide. Renzo obstoji in se kot začaran čudi prijaznemu vedenju meščanov do ljudstva z dežele. Vedel pa ni, da je bil to nenavaden čas, ko so se gosposki plašči klanjali pred kmetijskimi jopiči. Po poti, katero mu je pokazal gospod, pride do vshodnih vrat. Citatelj si pri tem imenu ne sme predstavljati v domišljiji vseh krasot, ki so sedaj ondi nakopičene. Ko je Renzo stopil skozi ta vrata, držala je cesta naravnost le do konca bolnice. Potem pa se je v ovinkih ozke vile mej dvema plotoma. Vrata so obstajala

iz dveh stebrov, zgoraj z majhno strešico, ki je ščitila durnici. Zraven je stala lopa za mitničarje. Utrdbe so bile neenakomerno nagnjene, po hrapavih in neravnih tleh so ležale groblje in črepinje, katere je kdo slučajno tja vrget. Cesta, ki je pri teh vratih držala v mesto, bila je podobna oni, ki pelje dandanes v mesto pri vratih Tosa. Skoro do vrat je tekla po sredi ceste jarek, ki jo je tako rekoč delil v dve krivenčasti ulici, prašni ali blatni, kar se je ravno po letnem času. Na mestu, kjer je sedaj ulica Borghetto, prešel je jarek v kotanjo, polno vode. Tu je stal steber s križem, kateremu so rekli sv. Dionizija steber. Na levi in desni so se vrstili vrtovi, obdani od plotov, sem ter tja so stale lope, po katerih so bivale največ perice. — Renzo stopi skozi vrata. Mitničarji se ne zmenijo za nj, kar se mu je zelo čudno zdelo; slišal je namreč od onih redkih vaščanov, ki so uže imeli kdaj čast biti v Milanu, kako tu izprašujejo in preiskujejo vsacega, kdor pride s kmetov. Cesta je bila zapuščena da bi si lahko mislil, da je prišel v neobljudeno mesto, če ne bi slišal od daleč vrisča, ki je imel pomeniti nekaj posebnega. Ko gre meni nič tebi nič naprej, zapazi na tleh bele snegu podobne proge. Toda sneg to ni mogel biti, ker ne pada v progah in tudi ne v tem letnem času. Pri-pogne se, gleda in spozna, da je moka. — „Pač imajo preveč moke v Milanu“, misli si Renzo, „da tako ravnaajo z božjim darom! Potem pa pravijo, da je povsod draginja! Tako delajo, da pomiré ljudstvo po deželi!“ Za par korakov pa pride mimo stebra, na čegar podstavku zagleda nekaj čudnega. Na stopnicah podstavka so bile raztresene stvari, ki gotovo niso bile kamenje, in če bi jih videl pri peku, rekel bi brez obotavljanja, da so bili to kruhi. A Renzo noče precej verjeti svojim očem. „To vendar ni kraj, kamor bi se pokladal kruh! Naj pogledam kaj to pomeni!“ reče sam pri sebi, stopi k stebri, pripogne se in pobere okrogel, lepó bel kos kruha, kakoršnega je Renzo navadno samo o praznikih jedel. — „Res je kruh!“ vsklikne na glas; tako se je začudil. — „Tako ga tu razsipajo! In letos! In še ne pobere ga nihče! Pa ne da je to — deveta dežela!“ Hodil je bil uže deset milj daleč, jutro je bilo mrzlo; ni čudno torej, da sta mu ta kruh in pa strmenje vzbudila slast. — „Ali ga poberem?“ premišljuje sam pri sebi. — „Ej! Pustili so kruh za pse; kaj vruga, da bi tudi krščanskemu človeku ne teknil! Če pride lastnik, mu ga pa plačam!“ — Nató vtakne v žep hlebček, katerega je uže imel v roki, pobere drugega in ga vtakne v drugi žep. Pobere še tretji, hlebček, katerega pa začne jesti. Potem pa gre naprej popolnoma neveden in radoveden, kaj vse to pomeni. Kmalu vidi prihajati ljudi iz notranjega mesta; opazuje pobliže one, ki se mu prvi prikažejo.

(Dolje prib.)

Umrli so:
V hiralnici.
14. maja. Franc Ješe, črkostavec, 33 let, dementia paralytica progressiva.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dna	Čas opa-zovanja	Stanje nebo-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
15	8. zveč.	727-7	12-0	sl. zah.	dež	
16	7. jutro	727-0	12-4	sl. svzh.	oblačno	22-5
	2. popol.	727-0	13-4	p.m. svzh.		
Srednja večerajšnja temperatura 14-8				normala: 14-0		

KÔPEL

Preizkušeno zdravilišče za bolniki v ledvicah, najetih in lednicah, zgradbeno bolezen (diabetes), žolčne kamene, katarhe v golfancu in na krhlju ito.

Prospektise dobe pri ravnatelju Jožne Železnice postaja Polčane (Pölschach) KASNO PREBIVALIŠČE ZA PO LETI.

259 b) 10-2

Posestvo in hiša
s hlevom in podom na Lokah v Tu-hinjski dolini, tik deželne ceste, pripravna za vsaki obrot ali kupčijo, z zraven ležečim travnikom in njivami. **se prodá**
Natančneje pové **Josip Klemenčič**, trgovec v Kamniku. 453 2-1

Učenec
se sprejme v trgovino z mešanim blagom **Friderik Homann** v Radovljici. 447 2-2

Franc Zupan,
vlasuljar
v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4.
priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj do najfinejšega izdelka. — Nadalje vsa umetna pletenja in kite iz lepih las. Postrežba natančna. 49 48-35

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v naj-večji izbiri po najnižjih cenah. 170 24

Razpis.
Podpisani krajni šolski svet naznanja, da se bode vršila dné 7. junija 1900 od 9. do 12. ure dopoldne v Košani nadrobna oddaja del za zgradbo novega šolskega poslopja. Stroški so proračunjeni na 31 500 K. — Načrti in proračun pregledajo se lahko vsak dan v ljudski šoli v Košani. Zahteva se 5% vadij. Z zgradbo bo pričeti spomladi 1901. Zgradbo prevzame lahko tudi jeden sam podjetnik.

Krajni šolski svet v Košani,
dné 15. maja 1900
Fr. Fidel, predsednik.

Dunajska borza.

Dné 16. maja.		Dné 15. maja.	
20 mark	23-66	3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	168-—
20 frankov (napoleonodor)	19-27	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157-50
Italijanski bankovci	90-60	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	20-25
C. kr. cekini	11-34	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-—
		Tisne srečke 4%, 100 gld.	138-25
		Dunavske vravnave srečke 5%	254-—

Skupni državni dolg v notah	97-85	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108-50
Skupni državni dolg v srebru	97-65	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95-—
Avstrijska zlata renta 4%	116-—	Prijoritete obveznice državne železnice	414-—
Avstrijska kronrska renta 4%, 200 kron	97-—	južne železnice 3%	325-50
Ogerska zlata renta 4%	115-90	južne železnice 5%	119-25
Ogerska kronrska renta 4%, 200	91-80	dolenjskih železnice 4%	99-50
Avstro-ogerske bančne deince, 600 gld.	1775-—	Kreditne srečke, 100 gld.	400-—
Kreditne deince, 160 gld.	721-75	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	336-—
London vista	242-62	Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	41-20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-25	Ogerskega	20-25
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-—
		Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelsasse 2.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Josip Širca v Žalcu,
tovarniška zaloga najslavnejših in najboljših koles, kakor: „Puch“, „Meteor“, „Waffen“, „Slavia“, potem drugih raznovrstnih, z novimi iznajdbami opremljenih, garantiranih koles, priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu. Cena od 80 gld. naprej proti gotovini, po dogovoru tudi na obroke. 426 6-4

Lastna popravljavnica.
Zaloga posameznih kolesnih del in kolesarskih potrebščin. Točna in kulantna postrežba.

Kurja očesa,
trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin in gotovo izvrstni in v vseh nedosegljivi Trnkóczy-jev obliž, ki je dobiti v „Františkovi lekarni“ na Dunaji, V. 2, Schönbrunnerstrasse 107. Cena 60 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetju ali če se denar (tudi v znakah) naprej pošlje. Obliž za poskušajo 35, po pošti 40 kr. — **Ubinek zaježen!** — Razpošilja se točno. V Ljubljani je dobiti v lekarni Ubald pl. Trnkóczy-ja na Glavnem trgu št. 4. 109 20-1b

Lak za šolske table, noa plus ultra, omogoči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 21 11-1
Vnanja naročila proti povzetju.

Služba organista
v mestni župniji Kranj
se razpisuje do konca maja t. l. Dohodki po dogovoru. — Oglasiti se je pri podpisnem. Kranj, dné 10. maja 1900. **A. Mežnarec**, mestni župnik. 449 3-3

Gostilna na Studencu,
nasproti blaznici,
toči vsaki dan sveže Kosler-jevo pivo, rudeče in rumeno vino, kavo itd. 438 3-3

Št. 7321. 454 3-1

Služba vrtnarja in hišnika
v gluhonemnici v Ljubljani.
Za vrtnarja in hišnika v gluhonemnici v Ljubljani, in zlasti tudi za strežbo pri centralni kurjavi, se išče izučen vrtnar, neomadeževan in telesno krepak, ki je vešč slovenskega ali kakega drugega slovanskega in v zadnjem primeru tudi nemškega jezika. Mesečna plača znaša 80 K. Postranski užitki so prosto stanovanje, kurjava in vrtno sočivje. Prosivci za to službo naj svoje prošnje, ki morajo biti opremljene z rojstnim listom, npravnstvenim in zdravniškim izpričevalom in z dokazom, da so izučeni vrtnarji, vložé do 15. julija 1900 pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko
v Ljubljani, dné 10. maja 1900.

Naznanilo.
Zarad preselitve trgovine bode od ponedeljka, 7. maja t. l., naprej pri **J. Grobelniku v Ljubljani** Veliki trg št. 20 vse manufakturno blago po čudovito znižani ceni na prodaj. Lepa prilika za ceni nakup blaga za damske oprave, sukno za moško obleko in za dečke, perilo, šifon, kotun in cefir, pregrinjala, tepihe, garniture itd. Naj nihče ne zamudi ugodne prilike!

Dunajska borza.

Salmove srečke, 40 gld.	175-25	Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	41-20
St. Genois srečke, 40 gld.	183-—	Ogerskega	20-25
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178-—	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-—
Ljubljanske srečke	49-—	Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	285-—		
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6240-—		
Akcije tržanskega Lloydja, 500 gld.	790-—		
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109-50		
Splosna avstrijska stavbiška družba	182-—		
Montanska družba avstr. plan.	511-50		
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	415-—		
Papirnih rubljev 100	256-20		